

PIŠETA IN UREJUJETA:
Lojze Košorok
in Pavla Gruden

Kar po domače ...

Igra, ki se odigrava že kar predolgo in ki prehaja že v nesramnost, ker Canberra smatra, da more ljudi voditi za nos, ker pač podcenjuje inteligenco narodov Avstralije in se obenem zaveda ravnodušnosti Avstralcev, istočasno gleda na emigrante kot državljanje drugega razreda a domorodce tretjega, bi bila komedija če bi časi ne bili takor esni. Tako pa je žalogra.

Zda je že skrajni čas, da federalna vlada pokaže svoje sposobnosti o kateri do sedaj še ni niti sledi. Politični vrtci v Canberri je Avstralijo v primeru z drugimi državami, ki so na isti gospodarski ravni kot Avstralija, med katerimi je Avstralija najbolj bogata, privede v sramoteni gospodarski in v tešak mednaroden položaj vsled nekaterih prehitnih izjav posameznikov.

Gospodje v Canberri se igrajo mačke in miši, slepec in "musical chairs" kar bi bilo po naše "glazbeni stolki". Do zdaj se je ta igra ponovila menda že sedem—krat. Vsak so odpeli svojo pesem na prvem stolčku potem pa stekli na drugi stolček, na katerem pa enkrat še vedno pojo isto pesmico: "Repa, korenje, slabo življenje, a za ministra zlata kanistra." Financijski minister, ki se mu je ministrovano pod g. Fraserjem upiral tako, da se je o njemu izrazil kot so se doma slabovzgojeni starši usajali na še slabše vzgojene otroke kar na ulici. Po domače povedano mu je rekel "pankt", kar je celo avstralsko dnevno časopisju objavilo. Kaj takega bi se nikdo ne smel dovoliti. Ce bi odstopil da rekoč je grizer, kar je po naše gojitelj govedi in kar je resnica, bi minister za finance ostal brez stolčka. Vsaj tako bi bilo misli, ker resnica ni žalitev.

Ker pa so politiki ljudje debele kože, nima niti misla zamišljati, da je minister za finance, da bi se izognil tožbi, moral prosiši ministrskega predsednika za odpuščanje in se vrnil na svoj stolček, da bi mu s tem javno

Pavla Gruden

PONIŽANA MATI

Za mednarodni Dan žena, ki ga praznujemo vsako leto 8. marca, je Pavla Gruden napisala črtico z enim nadaljevanjem. Beseda je o ženi-materi, postavljena v dobo med vojnoma, dogajanje; med ljudmi najnižjega sloja, takozvanega "lumpenproletarijata". Takih bednih ljudi danes ni več. Takih socialnih razlik, vsaj tako perečih že dolgo ni, vsaj pri nas ne. Vendar borba za večjo enakopravnost žena v svetu se nadaljuje, v tej ali dugi obliki. Naš slovenski pisatelji so posegali v take in podobne teme in to: Cankar, Kranjec, Prežih, Mavser v delu Kaplan Klemen in drugi. Žrtev socialnih razmer je bil mladi nadebudni pesnik Murn-Aleksandrov. Takih in podobnih ponižanih mater je bilo pri nas nešteto, tako v mestih kot na podeželju, bede in siromaštva tudi. Misli in besede so morda trpke, vendar je prepričajoče pokazala sliko takratnega življenja v Ljubljani, verna slika ponižanih mater in žena!

Urednik

"V Trst gleda, a Dunaj vidi", so se dregale s komolci v mastna rebra predmestne babnice s polnimi koščarami in ritmi, in vmes kresale po koščenih prstih zanemarjenih otrok, ki se posebno pred velikimi

Zaposlen vsak drugi Slovenec

Če podatki ne ležejo, potem je lansko povečanje števila zaposlenih v SR Sloveniji največje v dosedanjih letih tekočega srednjoročnega programa

Če se bodo pokazale ocene slovenskega zavoda za statistiko kot točne je bilo konec leta 1978 v Sloveniji v družbenem sektorju, torej v združenem delu, 752.495 zaposlenih. Potemtakem bi bilo te število za 31.592 zaposlenih ali za celih 1,4 odstotka višje, kot je bilo zaposlenih decembra 1977. Hkrati pa bi bilo to največje letno povečanje zaposlenih v tem prednjoročnem obdobju.

Sicer pa je zavod postregel z dokončnimi podatki še za enajst-mesečje. Po teh podatkih je bilo novembra lani v Sloveniji 748.590 zaposlenih, kar je za 27.687

zaposlenih ali za 3.9 odstotka več, kot jih je bilo novembra 1977. Opozoriti velja, da znaša razlika med novembarskim in napovedanim decembarskim

povečanjem skoraj 4000 zaposlenih, kar je za decembra kot nesezonski mesec izredno visoko. To si je težko razlagati drugače, kot s tem, da bo decembra statistika obračunala zaostanek, ki se ji je bil nabral med letom.

V SLOVENIJI JE TRENUTNO ZAPOSLENO KROG 800 TISOČ LJUDI

Seveda pa je celotno število zaposlenih v Sloveniji še precej večje in se, kot kaže, že suče okrog 800.000. Ne gre namreč pozabiti, da je k zaposlenim v družbenem sektorju treba pristeti še okrog 12.000 obrtnikov in nekaj tisoč zasebnih šefjerjev, okrog 18.300 delavcev, ki je zaposlenih pri teh obrtnikih ter nekaj tisoč zaposlenih v milici in vojski. Potemtakem je zaposlen še skoraj vsak drugi od 1.87 milijona prebivalcev republike, kolikor so jih bili našeli novembra lani. To pa je ena najkreplejših stopenj zaposlenosti tudi v

svetovnem merilu.

Klub doseženi tako imenovani polni zaposlenosti pa se zaposlovanje iz leta v leto nadaljuje sstropno, ki je precej večja, kot pa jo zagotavlja letni naravni prirastek prebivalstva republike.

Če predpostavimo, da traja 20 let od rojstva do tedaj, da se nekdo zaposli, potem bi se moralo v Sloveniji od leta 1971 do konca lanskega leta zaposlit 132.451 delavcev. Tolikšen je namreč znašal osmletni republiški naravni prirastek, ki je po tej predpostavki dozorel za zaposlitev. V resnici pa se je v tem času samo v družbenem sektorju povečalo število zaposlenih za 209.795 ljudi. Razlika med tem dvoema zneskom znaša 77.344 zaposlenih, ki so se potemtakem v tem času zaposlili v Sloveniji od drugod. Ker pa se celoten naravniprirastek ne zaposli ves in ne ves v družbenem sektorju, je ta razlika še za nekaj tisoč zaposlenih večja.

Narodna in univerzitetna knjižica, priča o izjemno ustvarjalnem življenju Edvarda Kardelja.

Razstava, ki so jo slovesno odprli te dni v Ljubljani, seveda ni mogla zbrati vseh prevodov, ki jih je bilo v svetu deležno zlasti zadnje njegovo delo "Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja", ob razpravi "Socializem in mir" doslej največ prevajano Kardeljevo družboslovno delo. Skrbno urejena razstava popelje obiskovalca skozi čas Kardeljevega ustvarjanja od leta 1932, k pomembnemu predvojnemu delu "Razvoj slovenskega narodnega vprašanja" (1939) in številnim brošuram iz tega časa vse do temeljnih del naše sedanje družbene ureditve in družboslovne misli.

Z mislio na to veliko delo, "ki nam je vsem zaupano kot dragocena dediščina, da bi jo varovali in razvijali", je razstavo odprl predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, akademik Janez Milčinski. V njegovem spremstvu so si razstavo ogledali številni predstavniki našega družbenopolitičnega življenja, člani SAZU, predstavniki Univerze in mesta Ljubljane.

OBNOVLJEN DOM V PLANICI

PLANICA—Planico obiskuje pozimi in poleti veliko turistov in smučarjev, toda dom v Planici je bil že nekaj let zaprt in je propadal. Dom je bil pred leti last hotelskega podjetja Gorenjka z Jesenic, toda zaradi slabega poslovanja in vzdrževanja so morali dom zapreti in ga tako prepustiti propadanju. Lani so dom začeli popravljati. Obnoviti so morali precej prostorov, popravili pa so električno napeljavko, vodovodno omrežje ter centralno kurjavo. Vse prostore so tudi na novo prepleškali in pobelili. Dozidali so tudi del lesenih prostorov, ki so bili že v precej slabem stanju. Pred kratkim so dom ponovno odprli. Planica je tako dobila spet svoj prepotrebni objekt, ki so ga najbolj veseli smučarski skakalci in ostali ljubitelji doline pod Poncami.

RAZSTAVA ADEL EDVARDA KARDELJA

LJUBLJANA—Več kot 460 eksponatov, kolikor sta jih na razstavi Edvard Kardelj-znanstveno in publicistično delo zbrala Slovenska akademija znanosti in umetnosti in

v glavi naj ima med nogami, je zamahnil kot da se otepa muh. Letos ima kar dva. Se je menda res s hudičem spečala.

Dober človek je, se ji je zdelo, da te poglavje ne preganja. Revčki, bogje kakšne materje imajo. Škoda, da niso moji. Bili bi pridni. Pomagali bi mi doma in radi bi se imeli med seboj. In v nebesa bi prišli, saj si rekel, da naj pistijo nedolžne otročice k Tebi ... Sveti Jožef, usmilj se nas, ji je kar samo od sebe uhajalo. Sveti Florjan, zaščiti nas pred ognjem. Naš dom je srečan. Kaken dom, ji je zavrelo. Brlog je. V predalih mi spijo: Stirje v eni postelji, midva pa na tisti ozki tam pri zidu, ki je tako moker, kot da smo na dvorišču.

Le kaj ga je zdaj preneslo iz Amerike ko je povod revčina. Prej je vsaj pakete pošiljal. Umiram je prišel k meni, to je. Tista njegova invalidnina je komaj za enega, kaj šele za dva. Ježesmarja, se je zgražala sama nad seboj. Še misliš več ne znam brez hudobije. Naj bom vesela, da nisem sama, in da me sploh hoče s tako kopico otrok. Sam je krv, saj sem ga leta in leta čekala, si je pritrjevala med tem ko je ocenjevala položaje za naval revezev po enajsti.

... bogve, če je zložil tisto dračje, ki svá ga prinesla včeraj z Golovca. Suho je. Če pa kurim z mokrim lesom se mi otroci od kašča davijo. Ije ljubeče pogledala v dvojčka. Ki sta

se gomotala v zveriščem vozičku.

S cerkvene strehe so se razleteli golobi kot da je usarilo iz puške. Odbilo je enajst. Zaskrbelo jo je če je plenice obesil ko je tako lep dan. Najstarejši je, na njega se lahko zanesem. Ko bi ga le božast ne metal. Če bi bil kot je treba, bi šel golobe lovit O, odpusti mi otrok, saj ne vem kaj govorim, se je pomikala proti tistem zidu za škofijo, kjer so mlekarice držale svoje stojnice. Privezala je voziček k stojnicu prijazne mlekarice. Potegnila je izpod dvojčkov moker kos vojaškega koca in ga zamenjala s suhim. Kruh! Ga ja nisem pozabil, je s strahom tipala po globokem žepu, ki ji je na notranji strani krila segal skoraj do roba. Zagledana v oguljene kapice čevljev, je s sredico pomočeno v mleko pitala dvojčka. Sama je žvečila skorjo.

Bog ne daj, je molila, da bi me zdaj začeli tisti poglavci preganjati. Za jezno kretnjo si je še bolj zadrgnila vozelj na rutu. Če danes zgrabijo voziček, naj ga kar v Ljubljano zapade. Moj Bog, kaj govorim, se je ustrašila, gledajoč na levo in desno kakor zbgana ptica.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Na grobu moje majke

Bilo je to jednog jesenjeg dana, kada je lišće padalo sa grana; Gusta je magla polje obavila, nevidljiva kišica zemlju je vlažila. Stojim kraj groba svoje majke i sam zaklonjen zavesom magle; Nesretan u mračnoj tišini, bejah sam na ovom svetu ...

Učini mi se kao da čujem tih glas, od nekud iz velike dubine, Ili možda sa velike visine. Taj glas mi kaže: "Ne mogu ti doći sine"? Prenuh se iz razmišljanja: "Da li me vidiš majko premla"? Umrla si tako iznenada, jer i sama bila si još mlada.

Kada si mi majko preminula, bila mi je tek peta godina; Samo što si blizance rodila, umešto radosti, ti si umrila! Sudbina te od nas rastavila, kada si nam najmilija bila; Naša gnezda behu ohladena, svi te zvasmo al' odziva nema.

Blizančići, bata i sestrica, suze teku sa njihovih lica; Kao ptiči, tek na svet nastali, i odjednom bez majke ostali. Sunce će maglu rasterati ... kako da savest zadovoljim. Da otkrijem tu čudnu tajnu smrti, što raskida od srca satkane nit!

Gledam ova kamenu oznaku, simbol svih grobova sveta, Što pritiska napačene duše, sve jedno, čoveka ili malog deteta. Kada bude došlo proleće, ozelenice sve šume i polja; Kada olista drveće, zapevat će ptice svih vrsta i boja ...

Oživeće trava i priroda, procvetaće raznobojno cveće. Samo jedan cvet procvetati više nikada neće, Zasaden za uvek u groboj tišini podzemnoga mraka; Taj najdraži cvet je moja nesretna i voljena preminula majka.

Ponovo se prenuh ... koje li je ovo doba dana ili noći? Oprosti mi majko, sada moram poći. Zbogom, i počivaj mirno ... Ostavih grob i u njemu majku, sa nadom da će ponovo doći; Otišao sam, ali mnogo daleko, u zagotonu tudinu. Krijem sećanja iz detinjstva, a majčin grob i sada počiva u samoći.

Živorad Jovanović

Crnogorsko kulturno-umetničko društvo

"NJEGOŠ"—SYDNEY

Dana 17. marta 1979. godine, u 8 p.m. EAST TERACE, BANKSTOWN (sala grčke pravoslavne crkve)

organizuje prvu zabavu u ovoj godini sa sledećim programom:

1. SMOTRA NARODNE RADINOSTI, gde će biti izloženo preko 80 eksponata: gobleni, rezbarje, slike, stoljnaci, grnčarija, narodne nošnje i dr.

2. KULTURNO UMETNIČKI PROGRAM "Pleme Kuča u narodnoj pjesmi i igri". Posle ovoga nastupiće folklorna grupa.

3. ZABAVNA I NARODNA MUZIKA. Ovdje smo pripremili više iznenadenja za sve mlade i stare posjetioce. Po prvi put među nama će se pojaviti zabavni V.I.S. Jug oetnika "SPIRIT". Pored ovoga sastava koji će uveseljavati mlade posjetioce, stariji će imati priliku da uz narodni orkestar čuju i jedno novo ime, koje je nama svima poznato sa radio Novog Sada. O kome se radi?— Dodite čujte-je (čujite-ga) i uvjerite se!

Učestvuje folklorni ansambl KUD "Vuk Kradžić"

Uz odličnu kuhinju, hladnu pića i izvrsnu muziku ovo će vam ostati sigurno nezaboravno.

Ulaz 3. dolara.

UPRAVACKUD "NJENOŠ"

Volesmo se

Volesmo se kao niko u šarenom, poljskom cvetu. U treptaju, toplog sunca u noćima budnih snova u jutrima plavetnjem ... Volesmo se na valima u žuboru reke života, u vetrui olujnom, u hladu brestova.

Volesmo se, u zalazu sunca u poslednjoj oborini, u plačnom jeku zvona, u putovanju iznad mirisnih polja. U ispraćaju poslednjeg dana ...

Volesmo se, u putanji, zvezde vodilje, u zracima sunčanog putokaza, u vrtovima belih ljiljana. U suzi praštanja, i umiranja. U vječnosti ljubavi, življena ...

Dana Vuković

Bila si u snu

Gledao sam Te sinoć, iako u snu, bila si tužna, usme bi povremeno zadrhたale kao da žele reći neku toplu riječ, ali, glas nije izlazio iz njih ...

...bila si u snu. Gledao sam Te i ponavljaо, spavaj, spavaj mila moja, spavaj i odmori srce svoje mlado i tužno, jer znam da sve što si proživjela može se nazvati samo ružno. Stoga i u snu Tvoj lik bješe prekriven tugom, a ipak tako nježan i mio uokviren kosom plavom i dugom. Ni u snu ne nestaje Tvoja ljepota, ni u snu se ne gasi

toplina tvoga oka.

A. G. Marčok

Divno je selo moje

Dok rječica tih žubori nad njom se savile zelene grane žalosne vrbe, ljeske, i divlje trešnje, krase ih cvetovi beli, nad rosom jutra, miris treperi ...

Obala protkana proljećem belim đurdevkom i plavom ljubicom na brežuljku je selo moje, u lugovima slavuji poje ...

Divni zeleni bregovi, zarasli voćem i vinogradom; cestom se spajaju, veselim selom i gradom "o divna si" mila. Samo da imam ko lasta krila, često bi preletjela okeana, do voljenog sela, i vinograda.

Dana Vuković

NAŠA VESNA

Vitko ti telo sa dva obla boka, Usme ti zore što se stalno sмеše, Smeda i krupna dva ti bistra oka, Nežna si i čedna, mnogi će da greše.

Jeli to gordost ili prkos ljuti, Il' neka strepnja devojko mila? Toliko si ljubavi, što se samo slutti, Tako duboko u sebi skrila.

Sva si sa žarom kada te ko sretni Sdvadeset ljeta tad procveta mašta. Svet osvajaš čarom svakog ko te sretni. Simpatična Vesna spremna da opršta.

Branko Maliković

Svi radovi konkurišu za 'Njegoševu nagradu'

Beograd

Raširio svoja široka pleća na dve reke, na krv svoju što iz daljine dolazi neke. Prostro se onako beo i veličanstven i čuti, čuti i doziva sećanja na njega svojom lepotom Doziva starim lipama što mirišu i po kojima pišu, nožem. I moji su nadimci na njima, a nadimke sam davao svima. Smešne, lepe, čak ružne, gledajući i ve tužni nožem, u Lipi usecao nadimke kvadratne, nadimke kružne. Pa onda ulice kratke i duge, parkovi, klupe, tramvaji i pruge radnje, radnje i koještarije druge i dani tuge, Sve je još tamo i mi to znamo, a ovde smo i čutimo, mislimo, sudaramo sećanja i lomimo ih pa ih onda volimo i ponovo sastavljamo kao dragu iscepalu sliku što želimo da sačuvamo

a još je tamo i čeka, i grad i reka čeka, čeka ...

Čeda PERNJAKOVIĆ

NEMOJ DOĆI

Nemoj doći! Jer snovi moji u gustom raju ne lete više k tebi kao nekada.

Nemoj doći! Jer se od mene do tebe može samo mostom duge proći, Neću doći! Jer se kraj tebe pati, Neću doći! Jer si ti kao sunčev plamen ostrvo odvojena sjajem od celog sveta, Nemoj doći! Jer se od tebe do mene može samo srebrnom i strmom stazom ptice, Nemoj doći! Jer mostovi, reke i staze kojima ljudi hodaju oko tebe obilaze, Nemoj doći! Jer meni ne može biti lepo i lako voleti kratko— samo jedan dan.

Branko Maliković

MOJ ĆALE

Koliko te volim Kad bi znao ćale Pa te zato molim Shavti to bez šale.

Život si mi ćale Znatno ulepšao Za sreću mene malog Srce si mi dao.

Zato pevušim ti Ko pčela na cvetu Više će te voleti Od svega na svetu.

Branko Maliković

SEĆANJA

Kada sam u detinjstvu bio bolestan neznam od čega Moj stric odavno već mrtav našao se Da će umrieti i dao mi od zlata jabuku.

Ali ja tada nisam umro nisam ni sada Već sam poterao stado prema drugom nebū I dug je moj put bio i sada još uvek traje

Neznam gde je moj otac tada bio sada je mrtav Ako je radio u Kninu donosio mi je beo hleb On je bio kamenodelac bez preanca ugradio je sunce u kamen

On je isto tako ugradio pticu i oko u kamen I sigurno mi nećete verovati ako vam kažem Da je ptica poletela a oko zalatalo u plavetu

Moja majka je tada bila mlađa žena I nestreljivo je očekivala očev povratak Čekajući privijala mi je na obrazu suze i poljupce

I predvečerja je ulazila u tor da muze nabreklo stado A ja sam se penjao na rasklimanu ogradi I divio se plodu travu što su se penile u zdeli

Zatim je sumrak padaо na sve mrtvo i živo I ja sam za stolom večerasa sa ocem i majkom I mladom sestrom jer se brat još nije bio rođio

A onda sam odlazio da spavam u grubi dečiji krevetac Gde bi sanjao obične dečje snove Odlazeći da lutam u bleštavi zvezdani beskraj

Jovo Miloš